

Přeplněnost věznic a stárnutí populace

Pavel Štern; ředitel programů, Byznys pro společnost

Hádanka na úvod, co to je?

Víte, nevíte?

Justiční centrum “Leoben“ ve Štýrsku, v Rakousku, je to budova soudu a současně vězení pro 205 osob v režimu minimální ochrany.

Věznice Plzeň Bory

Jak jsme na tom s počty uvězněných?

- * **Aktuální stavy k 1. 11. 2019**
- * **17 739 odsouzených mužů**
- * **1626 odsouzených žen,**
- * **1610 obviněných mužů**
- * **140 obviněných žen**
- * **ve výkonu trestu celkem 19 365 osob**
- * **obvinění celkem 1750 osob**
- * **Dohromady: 21 209 osob včetně detenčních ústavů**
- *

Co způsobuje přeplněnost věznic

- * **Dlouhodobá vysoká a neřešená recidiva pachatelů zejména majetkové trestné činnosti.**
- * Vysoká předluženost pachatelů.
- * Nízká schopnost uplatnit se na trhu práce.
- * Nezřídka kombinace se zneužíváním návykových látek.
- * Zastaralý systém vězeňství, který je převážně orientován na vnější a vnitřní bezpečnost, ale malý důraz je kladen na průběžný proces reintegrace odsouzeného a potenciální návrat zpět do společnosti.
- * Příliš represivní trestní zákon, (zejména krádež § 205/2 nebo tč. zanedbání povinné výživy § 196).
- * Absence funkčního a koordinovaného systému post-penetenciárních služeb.
- * Nedostatečná spolupráce a koordinace mezi resorty při řešení recidivy a jejích příčin, nekoncepční postup a nedostatečné využívání osvědčených, potřebných a funkčních nástrojů a programů. (například domy na půl cesty, projekty agentur sekundárního zaměstnávání, dluhové poradenství).

Co s tím můžeme udělat?

- * Změnit trestní politiku a nastavit vyvážený poměr mezi potřebnou trestní represí/ochrannou společností a preventivním působením a využívání účinných a osvědčených nástrojů, opatření a programů, které omezují příčiny recidivy a její sociální a ekonomické důsledky.
- * Pracovat s principem, že reintegrace odsouzeného začíná již jeho nástupem do VTOS a pokračuje v jeho průběhu a stejně tak po jeho propuštění.
- * Z toho plyne, že všechny složky, organizace, které se na této cestě, **transferu** podílejí, také mají a musí plnit své odpovědnosti a kompetence! Jejich působení v rámci transferu by mělo být propojené a koordinované.

Věková struktura uvězněných

- * 40 - nedovršených 45 let - 2 896, mužů, 246, žen, celkem **3 142**
- * 45 - nedovršených 50 let 2 169, mužů, 169 žen, celkem 2 338
- * 50 - nedovršených 55 let 1 329, mužů, 115, žen, celkem **1 444**
- * 55 - nedovršených 60 let 767 mužů, 64 žen, celkem **831**
- * 60 - nedovršených 65 let 417 mužů, 44 žen, celkem **461**

Věková struktura uvězněných

- * 65 - nedovršených 70 let 182 mužů, 13 žen, celkem 195
- * 70 - nedovršených 75 let 53 mužů, 4 ženy, celkem 57
- * 75 - nedovršených 80 let 10 mužů, 1 žena, celkem 11
- * nad 80 let 3 muži, celkem 3

Co píšou noviny...

- * Vězni v USA stárnou. ‚Jsme domovy důchodců s ostnatým drátem‘(lidové noviny 2015)
- * Z nejobávanějšího vězení domov důchodců. Pentagon řeší, co bude s Guantánamem, (Info.cz2019)
- * Vězni stárnou a dozorcí jsou v menšině. V amerických věznicích zadržují víc než dva milióny lidí. Náklady vězeňské správy proto vytrvale stoupají, což částečně souvisí i se stárnutím populace vězňů.(seznam)
- * Demografický vývoj:
 - * ČR 2030 – **cca 2,5 mil.osob 65+** (při 10,4 mil.obyvatel)
 - * ČR 2050 – **cca 3,2 mil.osob 65+** (při 9,8 mil. obyvatel)

Kompetence a odpovědnosti

V procesu transferu mají všichni své kompetence a také odpovědnosti včetně tématu stárnutí.

- * Ministerstvo spravedlnosti, („střecha“ systému)
- * Vězeňská služba
- * Probační a mediační služba
- * Následné služby zejména instituce NGO
- * Další relevantní subjekty, samosprávy, úřady práce apod.

To je dobré vědět!, pakliže jsou správně rozděleny role a úkoly, systém může dobře fungovat!

Závěry

- * V zemích jako jsou například **Německo, Rakousko, skandinávské země, Holandsko, Kanada**, mají systém transferu z vězení zpět na svobodu dobře nastaven.
- * **Systém funguje, výsledkem je nízká vězeňská populace, snížení kriminality a omezování recidivy.**
- * **Systém propojuje témata trestně-právní, sociální a ekonomická.**

Závěry

Pokud ČR nebude schopná systematicky snižovat počty vězněných osob ideálně na polovinu současného stavu, tedy cca kolem 10-11 000 osob, právě na základě účinné, meziresortní a koordinované trestní politiky. Může se téma stárnutí vězněných osob stát velkým a trvalým problémem i pro český vězeňský systém a to i přes aktuální mírné snížení počtu vězněných osob.

Zdroje:

- * **Výroční zpráva Národní parolové rady Kanady, (PBC, Parole Board of Canada, 2009/2010)**

Internetové zdroje:

- * <http://pbc-clcc.gc.ca/index-eng.shtml>;

(PBC)

- * <http://www.csc-scc.gc.ca/index-eng.shtml>;

- * <http://www.csc-scc.gc.ca/facilities-and-security/001-0001-eng.shtml>

Community-Based Residential Facilities (CBRFs), web Correctional Service Canada

- * (Výroční zpráva, 2011/2012, St. Leonard's society of Toronto)

<C:\Users\oem\Documents\pracovní materiály\2014\školení\annualreport2012.pdf>

Webový odkaz na St. Leonard's society of Toronto, program Crossroads;

<http://www.stleonardstoronto.com/adult.html>

Programová brožura programu Crossroads je přílohou této prezentace + překlad části výroční zprávy PBC za léta 2009/2010.

- * Justice Cooperative Network (JCN) –European treatment and transition management of high risk offenders, materiály ze závěrečné konference v Roztoku, září 2014.
- * Webové stránky Vězeňské služby, www.vscr.cz;
- * Webové stránky Probační a mediační služby, www.pmscr.cz;

Děkuji za pozornost!

Kontakt:

stern@byznysprospolcnost.cz

tel.: 420 607 919 028